

دی‌دگاه

شماره: ۷۲	موضوع: فاز دوم هدفمند کردن یارانه‌ها
تاریخ: ۱۳۹۰/۱۲/۳	
تهیه و تنظیم: خلیل حیدری	
<p style="text-align: right;">توضیح اجمالی:</p> <p>هدفمند کردن یارانه‌ها زمانی کامل است که دارای کمترین هزینه برای دولت، بیشترین نرخ پوشش برای افراد فقیر، کمترین نرخ تراوش به افراد بی‌نیاز و کمترین هزینه سیاسی باشد. به منظور دستیابی به این اهداف در چارچوب قانون هدفمند کردن یارانه‌ها به دو روش می‌توان عمل نمود. در روش اول شناسایی افراد فقیر و پرداخت مستقیم بیشتر به این گروه است. روش دوم شناسایی خانوارهای پردرآمد و حذف آن‌ها از نظام پرداخت یارانه است. در هر دو روش لازم است ابتدا برآوردی از درآمد یک خانوار داشت. پرسش مستقیم درآمد برای شناسایی خانوارها نمی‌تواند دقت لازم را داشته باشد. از این روی روش‌های غیر مستقیم استفاده می‌گردد. روش‌های غیرمستقیم عموماً شامل آزمون وسیع^۱ و شناسایی گروهی خانوارهای نیازمند است. هر دو روش در بخش بعدی توضیح داده می‌شود.</p>	
<p style="text-align: right;">نکات کلیدی:</p> <p>یکی از پرکاربردترین روش‌های برآورد غیرمستقیم درآمد به آزمون وسیع معروف است. در این روش با استفاده از متغیرهای اقتصادی و اجتماعی خانوارها، بهترین برآورد از درآمد خانوار در اختیار برنامه‌ریز قرار می‌گیرد. در این روش می‌توان ۵ تا حداکثر ۱۰ متغیر از ویژگی‌های اقتصادی و اجتماعی خانوار را مشخص نمود که با اطلاعات آن به‌توان درآمد خانوار را برآورد کرد. مرحله بعد تعیین خط فقر یا هر آستانه دیگری است که مبنای پرداخت قرار گیرد. معمولاً خط فقر مطلق در نظر گرفته می‌شود اما با توجه به این‌که در گام‌های اولیه هدفمند کردن یارانه‌ها هستیم پیشنهاد می‌گردد خط فقر نسبی شامل ۶۶ درصد میانگین درآمد (هزینه) خانوارهای مورد بررسی در طرح هزینه درآمد خانوار مورد استفاده قرار گیرد. این رقم در سال ۱۳۸۸ برای یک نفر شهری در ماه حدود ۱۰۵ هزار تومان و برای یک نفر روستایی در ماه حدود ۶۸ هزار تومان بوده که با نرخ تورم ۱۵ درصدی در سال ۱۳۹۰ به ترتیب حدود ۱۳۶ هزار و پانصد و ۸۸ هزار و چهارصد تومان خواهد شد. می‌توان در گام‌های بعدی ملاک را خط فقر مطلق قرار داد.</p> <p>به منظور شناسایی و اولویت‌بندی خانوارهای نیازمند روش دیگر شناسایی گروهی است در این روش با استفاده از ملاک‌های مشخص، گروه‌های نیازمند شناسایی می‌گردند. برای مثال در مطالعات مختلفی مشخص شده است که:</p> <ul style="list-style-type: none"> • خانوارهایی که سرپرست آن‌ها بی‌سواد یا دارای سواد ابتدایی و راهنمایی هستند در اولویت حمایت قرار دارند. • خانوارهای با شغل کارگر ساده خدمات و بخش‌های مختلف کشاورزی، همچنین خانوارهای بیکار در اولویت دریافت حمایت می‌باشند. • خانوارهای استان‌های سیستان و بلوچستان، چهارمحال و بختیاری، ایلام و کهگیلویه و بویراحمد در اولویت دریافت حمایت می‌باشند. • خانوارهایی که جنس سرپرست آن‌ها زن است، در اولویت دریافت حمایت می‌باشند. • خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد در اولویت هستند. 	
۱- (Proxy Means Test)	
تأیید رئیس موسسه:	تأیید رئیس گروه مشاوران: